

UNIwersytet Medyczny w Białymstoku
Wydział Farmaceutyczny
Z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej

Zakład Chemii Leków

15-089 Białystok, ul. Kilińskiego 1
Tel. (85) 748-57-06, FAX (85) 748-58-66

edyta.rysiak@umb.edu.pl

dr hab. n. med. i n. o zdr. Edyta Rysiak

Białystok, 23.01.2023r.

RECENZJA

dorobku naukowo-badawczego, dydaktyczno-organizacyjnego i osiągnięcia naukowego dr n. farm. Anny Paczkowskiej, adiunkta w Katedrze i Zakładzie Farmakoeconomiki i Farmacji Społecznej, Wydziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, wykonana na zlecenie Kolegium Nauk Farmaceutycznych UMP, w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki farmaceutyczne.

Podstawę formalną wykonania recenzji stanowi Uchwała Nr 85/2022 Kapituły Nauk Farmaceutycznych UMP z 15 grudnia 2022 r.

Ocenę wykonano na podstawie kryteriów stawianych kandydatom do stopnia doktora habilitowanego, określonych w art. 219 ust. 1 pkt 2 Ustawy z 20 lipca 2018, Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz.U. z 2018 r. poz. 1668 z póź. zm., a mianowicie:

- 1. Posiadanie stopnia doktora*
- 2. Posiadanie w dorobku osiągnięcia naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny*
- 3. Wykazywanie się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej*

Wniosek spełnia wymagania ustawowe.

I. Dane biograficzne

Dr n. farm. Anna Paczkowska urodziła się w 1985 roku. Habilitantka w 2009 roku ukończyła studia magisterskie na kierunku Biotechnologia na Wydziale Rolnictwa,

Edyta Rysiak

Ogrodnictwa i Biotechnologii Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, uzyskując tytuł magistra inżyniera biotechnologii. Pani Doktor w 2010 roku ukończyła studia podyplomowe „Business English” w Wyższej Szkole Języków Obcych w Poznaniu. Od roku 2010 jest zatrudniona w Katedrze i Zakładzie Farmakoekonomiki i Farmacji Społecznej Wydziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. W latach 2010 – 2014 na stanowisku asystenta, natomiast od 2014 do chwili obecnej na stanowisku adiunkta.

Stopień doktora nauk farmaceutycznych został nadany Pani Doktor w 2014 roku uchwałą Rady Wydziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu na podstawie rozprawy doktorskiej pt. ”Badania farmakoekonomiczne – subiektywna ocena jakości życia oraz analiza kosztów leczenia nadciśnienia tętniczego w Polsce”.

Pani Doktor swoje umiejętności dydaktyczne, naukowe i badawcze doskonaliła uczestnicząc:

- w kursach dydaktycznych finansowanych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój (2014-2020),
- kompetencje badawcze poprzez współpracę z Centrum Leczenia Otyłości Uniwersytetu w Berlinie (2018-2020)
- odbycie w 2022 roku krótkoterminowego stażu naukowego w Department of Pharmaceutical Sciences, Uniwersytetu Perugia (Włochy).

Należy podkreślić, że wszystkie te formy szkolenia zawodowego są ściśle związane z przedmiotem badań Habilitantki, które to dotyczą analizy czynników determinujących jakość systemu ochrony zdrowia w zakresie efektywności i skuteczności leczenia niektórych chorób cywilizacyjnych m.in. chorób metabolicznych oraz chorób układu krążenia.

Przedmiotem badań Pani Doktor są czynniki warunkujące zdrowie człowieka, a tego rodzaju podejście naukowe ma związek z holistyczną koncepcją człowieka i uznaniem wieloczynnikowej etiologii chorób cywilizacyjnych. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w psychoedukacji, postępowaniu diagnostycznym, jak również kompleksowym leczeniu i rehabilitacji z udziałem samego pacjenta, i jego rodziny jako form zwiększenia skuteczności, i efektywności procesu terapeutycznego.

Należy wskazać, iż specyfika oraz kierunki rozwoju tego rodzaju badań Habilitantka realizuje poprzez doskonalenie warsztatu badawczego z wykorzystaniem informatycznych baz danych oraz współpracą z wieloma uniwersyteckimi jednostkami badawczymi w kraju i zagranicą.

Emylich

II. Ocena dorobku naukowo-badawczego

Całkowity dorobek naukowy dr n. farm. Anny Paczkowskiej wynosi IF= 93,987 (3400 punktów MEiN), obejmując 89 publikacji, w tym 67 prac oryginalnych, 18 poglądowych, 4 monografie, a także 46 komunikatów prezentowanych na konferencjach naukowych krajowych (42) i międzynarodowych (4). Habilitantka w 27 pracach jest autorem pierwszym.

Łączna punktacja dla wskazanych w cyklu 6 oryginalnych publikacji, stanowiących szczególne osiągnięcie w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt 2 Ustawy z 20 lipca 2018, Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, (Dz.U. z 2021 r. poz. 478 ze zm.) wynosi IF = 18,904 (395 punktów MEiN).

Działalność o charakterze naukowo-badawczym Habilitantki skupiona jest głównie wokół dominujących obszarów tematycznych tj. oceny kosztów leczenia niektórych chorób cywilizacyjnych, takich jak cukrzyca, nadciśnienie, miażdżyca, reumatoidalne zapalenie stawów, osteoporoza, astma, choroby psychiczne, wpływ czynników determinujących proces leczenia oraz aspekty ekonomicznych i społecznych epidemiologii chorób cywilizacyjnych, równie ważnym aspektem analiz częstości występowania tych chorób, efektywności kosztowej oraz skuteczności klinicznej jest ocena społecznych konsekwencji chorób cywilizacyjnych oraz ich wpływu na system ochrony zdrowia.

Główne cele badawcze w obszarze ocenianego dorobku Habilitantki to:

- poszukiwanie zależności pomiędzy kosztami i efektywnością terapii chorób cywilizacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem chorób układu krążenia i chorób o podłożu metabolicznym.
- analiza czynników jako uwarunkowań uzyskania skuteczności leczenia otyłości, wieloaspektowej analizy czynników wpływających na skuteczność różnych postępowań w leczeniu otyłości, determinantów skuteczności klinicznej leczenia tych chorób,
- analiza aspektów prawnych ze szczególnym uwzględnieniem i analizą ustawodawstwa w zakresie refundacji, importu równoległego, co ma istotne znaczenie z punktu widzenia oceny kosztochłonności oraz obciążenia społecznego chorobami cywilizacyjnymi.

Należy podkreślić, iż w pracy naukowej Habilitantka wykorzystuje bazy danych i zasoby informacyjne, kwestionariusze oraz dokonuje analiz statystycznych, co w mojej ocenie ma szczególną wartość z punktu widzenia praktycznego, pozyskiwania informacji dotyczących

Emyśnid

chorób, populacji i ochrony zdrowia celem monitorowania sytuacji zdrowotnej dotyczącej chorób cywilizacyjnych.

Na uwagę zasługuje fakt, iż Habilitantka na co dzień współpracuje z Kliniką Chorób Wewnętrznych, Zaburzeń Metabolicznych i Nadciśnienia Tętniczego Szpitala Klinicznego, Kliniką Hematologii i Chorób Rozrostowych Układu Krwiotwórczego, Zakładem Farmakologii i Zakładem Informatyki i Statystyki UMP, Zakładem Farmakologii i Toksykologii Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zakładem Medycyny Rodzinnej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu, a także Centrum Badania Otyłości Uniwersytetu w Berlinie, co stanowi bardzo ważny aspekt praktyczny działalności naukowej i badawczej.

Należy podkreślić, iż Habilitantka w sposób dojrzały z punktu widzenia naukowego, jak również z punktu widzenia odpowiedzialności społecznej, dokonuje analizy głównego wyznacznika skuteczności terapii chorób cywilizacyjnych, pod kątem analizy rozwiązań organizacyjnych i prawnych funkcjonujących w systemie ochrony zdrowia, którego efektem jest wyeliminowanie nieefektywnego finansowania oraz szeroko pojęta zdolność systemu do poprawy stanu zdrowia populacji w zakresie chorób cywilizacyjnych.

W latach 2010 – 2018 Pani Doktor Paczkowska, pełniąc funkcję kierownika, zrealizowała 4 projekty naukowo – badawcze w ramach programu badań statutowych Uczelni. Pani Doktor aktywnie współuczestniczyła w realizacji projektu badań nad otyłością oraz skutecznością i bezpieczeństwem stosowania szczepień przeciw SARS-CoV-2, co stanowi bardzo ważny aspekt pracy naukowej Kandydatki.

Na uwagę zasługuje podjęcie przez Habilitantkę analizy problemu, którego ważkość sygnalizowana jest od lat, a dotyczy przede wszystkim epidemii chorób układu krążenia oraz chorób metabolicznych, szczególnie otyłości, zachwiania proporcji pomiędzy występowaniem tych chorób a efektywnością terapii, ograniczonymi możliwościami wprowadzenia nowoczesnych technologii mających zastosowanie w diagnostyce czy terapii chorób cywilizacyjnych. Problemem podnoszonym niejednokrotnie jest wydatkowanie środków już na sam proces leczenia, a nie proces profilaktyki, edukacji, redukcji czynników ryzyka, który w ocenie specjalistów z zakresu ekonomiki zdrowia jest zdecydowanie bardziej efektywny kosztowo.

Należy podkreślić, co również potwierdzają wyniki badań prowadzone przez Habilitantkę, iż pacjenci w Polsce, w porównaniu do pacjentów innych krajów europejskich, mają ograniczony dostęp do nowoczesnych procesów terapeutycznych, co jest szczególnie niepokojące analizując zachwiane proporcje pomiędzy ograniczonymi środkami na

diagnostykę czy terapię, a wydatkowanymi środkami na koszty bezpośrednio niemedyczne czy koszty pośrednie związane z występowaniem chorób cywilizacyjnych.

Habilitantka słusznie zauważa, że podstawowym celem funkcjonującego systemu powinna być maksymalizacja osiąganego efektu zdrowotnego przy jak najbardziej efektywnym wykorzystaniu zasobów finansowych.

III. Ocena osiągnięcia naukowego określonego w art. 219 ust. 1 pkt 2 Ustawy z 20 lipca 2018, Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2021 r. poz. 478 ze zm.).

Przedmiotem oceny znaczącego osiągnięcia naukowego stanowiącego podstawę wniosku habilitacyjnego jest cykl 6 prac współautorskich, 5 prac zostało opublikowanych w latach 2020-2022, jedna w roku 2016. Omawiany cykl publikacji, stanowiący szczególne osiągnięcie składa się z 6 prac oryginalnych opublikowanych w czasopismach naukowych o łącznym IF =18,904 (395 punktów MEiN).

Wieloletnie badania Pani Doktor znalazły podsumowanie w wynikach cyklu publikacji pt. **"Analiza czynników wpływających na skuteczność leczenia wybranych chorób sercowo-naczyniowych i metabolicznych (nadciśnienie tętnicze, otyłość, cukrzyca typu 2)"**.

Należy podkreślić, iż w każdej z 6 prac cyklu Habilitantka jest autorem oraz autorem korespondującym z Redakcją, a rola jej w zakresie powstania tych publikacji polegała na opracowaniu koncepcji badań, organizacji pracy i przeprowadzeniu doświadczeń, co znajduje potwierdzenie w oświadczeniach współautorów.

Na uwagę zasługuje fakt, iż Habilitantka w pracach tych podnosi jeden z najważniejszych aspektów obciążających system ochrony zdrowia, a więc epidemiologię chorób cywilizacyjnych, definiowanych również jako choroby społeczne, których źródłem nie są zakażenia a rozwój cywilizacyjny. Choroby cywilizacyjne nazywane są epidemią XXI wieku, a Habilitantka w swoich badaniach słusznie wskazuje na główne przyczyny chorób cywilizacyjnych oraz czynniki mające wpływ na efektywność terapii tych chorób tj. edukacja chorych, profilaktyka, diagnostyka, rehabilitacja, farmakoterapia, promocja zdrowia oraz czynniki w zakresie skuteczności klinicznej niektórych chorób sercowo-naczyniowych i metabolicznych (nadciśnienie tętnicze, otyłość, cukrzyca typu 2).

Bardzo wartościowym jest, iż Doktor Paczkowska w swoich badaniach skupiła się na najczęściej występujących chorobach cywilizacyjnych, jakimi są choroby układu krążenia tj.

nadciśnienie tętnicze oraz choroby metaboliczne tj. cukrzyca typu 2 oraz otyłość, a każde z tych schorzeń manifestuje się objawami dotykającymi organizm człowieka na wielu jego poziomach, co doprowadza do utraty zdrowia, a także stanowi zagrożenie życia.

Habilitantka w swojej pracy badawczej dokonała oceny wpływu różnych postępowań terapeutycznych, diagnostycznych, rehabilitacyjnych, a także edukacji pacjentów i szeroko pojętej promocji zdrowia na skuteczność leczenia tychże jednostek chorobowych.

Autorka osiągnięcia badania oparła na analizie przeprowadzonej na dużej populacji pacjentów, dokonując porównania skuteczności procedur terapeutycznych w Polsce i Niemczech.

Badania naukowe wysunęły wnioski bardzo ważne z punktu widzenia profilaktyki oraz terapii, iż głównymi czynnikami odpowiedzialnymi za skuteczność kliniczną leczenia tychże jednostek chorobowych są: kompetencje personelu medycznego, nowoczesne procedury terapeutyczne, monitorowanie skuteczności leczenia oraz edukacja chorych zwłaszcza w kontekście przestrzegania zaleceń lekarskich.

Badania Pani Doktor wskazują również na fakt, iż fundamentalną rolę w walce z chorobami cywilizacyjnymi odgrywa skuteczna profilaktyka, połączona z badaniami przesiewowymi. To dzięki niej można na odpowiednim etapie zdiagnozować początki choroby lub też predyspozycje pacjenta do zachorowania na daną jednostkę chorobową i wdrożyć odpowiednią, spersonalizowaną terapię czy też zachęcić pacjenta do zachowań prozdrowotnych, co stanowi oryginalne osiągnięcie Habilitantki w tym zakresie jako wykazanie kluczowej roli programów edukacyjnych dla pacjentów w profilaktyce i postępowaniu leczenia tych chorób.

Podkreślić należy również, opierając się na wynikach badań Habilitantki, iż wdrożenie profilaktyki na szeroką skalę stanowić powinno długofalową politykę zdrowotną Państwa, pozwalającą na znaczną redukcję liczby zachorowań oraz następstw zdrowotnych związanych ze zbyt późnym rozpoczęciem leczenia.

Bardzo istotnym jest fakt praktycznego charakteru prowadzonych badań, stanowiący argumentację do wdrożenia profilaktycznych programów edukacyjnych jako głównego wyznacznika skuteczności funkcjonowania systemu ochrony zdrowia i jego zdolności do poprawy stanu zdrowia populacji. Poparciem tej tezy jest oceniona przez Habilitantkę skuteczność programów edukacyjnych w postępowaniu leczenia omawianych chorób stosowanych w Niemczech, gdzie takie programy edukacyjne funkcjonują od wielu lat.

W mojej ocenie bardzo wartościowy i zasługujący na olbrzymie uznanie jest nakład pracy oraz doświadczenia zawodowego w zakresie epidemiologii, farmakoepidemiologii,

ekonomiki zdrowia oraz farmakoekonomiki Pani Doktor, który to zdobyła pod kierunkiem Pani Prof. Elżbiety Nowakowskiej oraz Pana dr hab. Krzysztofa Kusia, a z przeprowadzonych badań należy wyciągnąć wnioski, iż tylko wprowadzenie skutecznych mechanizmów koordynacji polityki zdrowotnej na poziomie rządowym jest w stanie wyeliminować nieefektywne wykorzystanie zasobów systemu ochrony zdrowia związanego z brakiem skutecznego leczenia chorób cywilizacyjnych.

Należy podkreślić, iż Habilitantka za działalność naukową otrzymała 5 nagród naukowych Rektora Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu oraz nagrodę za zajęcie pierwszego miejsca w Konkursie Polskiego Towarzystwa Farmakoekonomicznego na najlepszą pracę doktorską z dziedziny farmakoekonomiki.

W mojej ocenie działalność naukowo – badawcza Pani Doktor Paczkowskiej jest ważnym elementem rozwoju reprezentowanej przez Habilitantkę dyscypliny.

IV. Ocena dorobku dydaktyczno-organizacyjnego

Pani Doktor Anna Paczkowska od dwunastu lat jest pracownikiem naukowo - dydaktycznym Katedry i Zakładu Farmakoekonomiki i Farmacji Społecznej Wydziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, gdzie prowadzi zajęcia z zakresu farmakoekonomiki, farmakologii i biotechnologii dla studentów kierunku: Farmacja, Lekarski, Kosmetologia, Dietetyka, Fizjoterapia, Biotechnologia, Pielęgniarstwo. Prowadzi również kilkanaście różnych zajęć fakultatywnych z obszaru interdyscyplinarnej tematyki medycznej i farmaceutycznej dla studentów wyżej wymienionych kierunków.

Od roku 2010 do roku 2015 Habilitantka pełniła funkcję opiekuna koła Naukowego Farmakoekonomiki i Farmacji Społecznej UMP. W swojej działalności zawodowej była opiekunem 12 prac magisterskich i promotorem 8 prac magisterskich, częstokroć wyróżnionych w konkursie Prac Magisterskich Wydziału Farmaceutycznego i corocznym konkursie Międzynarodowej Konferencji Polskiego Towarzystwa Farmakoekonomicznego.

Na uwagę zasługuje fakt, iż Pani Doktor swoje kompetencje dydaktyczne poszerzyła jako absolwentka dwóch kursów dydaktycznych z zakresu „budowania programu nauczania na efektach kształcenia” oraz „kształcenia z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych”, które były finansowane w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój (2014-2020).

Za działalność dydaktyczną Habilitantka została wyróżniona nagrodą Rektora UMP w 2019 roku.

W zakresie działalności organizacyjnej należy podkreślić, iż Pani Doktor Anna Paczkowska była współorganizatorką studiów podyplomowych „Marketing na rynku farmaceutycznym”.

Od 2015 roku jest członkiem Polskiego Towarzystwa Farmakoekonomicznego. Corocznie pełniąc funkcję członka Komitetu Organizacyjnego Konferencji Farmakoekonomicznej i aktywnie uczestniczy w innych konferencjach naukowych (46 konferencji). Jest członkiem Rady Recenzentów wydawnictwa MDPI oraz Journal of Biological Regulators and Homeostatic Agents. Współpracuje również z redakcjami specjalistycznych czasopism naukowych w charakterze recenzenta.

W tym miejscu należy raz jeszcze podkreślić, iż osiągnięciem organizacyjnym Pani Doktor jest także realizacja 4 projektów badań statutowych, współpraca międzynarodowa z Centrum Leczenia Otyłości Uniwersytetu w Berlinie oraz uczestnictwo w programie oceny skuteczności i bezpieczeństwa stosowania szczepień przeciw SARS-CoV-2.

Reasumując stwierdzam, że Habilitantka jest doświadczonym dydaktykiem, aktywnie uczestniczącym w działalności naukowo-dydaktycznej i organizacyjnej Wydziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu.

V. Podsumowanie i wniosek końcowy

Podsumowując, bardzo szeroka działalność krajowa i międzynarodowa Habilitantki oraz jej łączna suma oddziaływania w omawianym obszarze, z uwzględnieniem charakterystyki działań dydaktyczno – naukowo – popularyzatorskich, jest wyróżniająca.

Dr n. farm. Anna Paczkowska podjęła się i z powodzeniem zrealizowała ambitne zadania w zakresie epidemiologii, farmakoepidemiologii, farmakoekonomiki, profilaktyki i szeroko pojętym aspektem społecznym i ekonomicznym związanym z występowaniem chorób cywilizacyjnych układu krążenia oraz chorób metabolicznych. Prace Autorki są w pełni oryginalne i charakteryzują się wszechstronną analizą powyższego problemu.

Podsumowując uważam, że rozprawa habilitacyjna stanowi bardzo interesujące i ważne interdyscyplinarne opracowanie zawierające wiele elementów nowatorskich. Może ona służyć jako modelowy przykład kompleksowego badania problemów społecznych i ekonomicznych związanych z występowaniem chorób cywilizacyjnych.

Praca habilitacyjna i dorobek naukowy Habilitantki uzasadniają nadanie jej stopnia doktora habilitowanego. Ocena jej rozprawy habilitacyjnej i dorobku była dla mnie interesująca, ponieważ dotyczy bardzo bliskich mi zagadnień. Dorobek naukowy Habilitantki

Elżbieta

jest znaczący zarówno liczbowo jak i jakościowo. Jej publikacje są dojrzałe naukowo i układają się w konsekwentny ciąg tematyczny. Praca habilitacyjna jest oryginalna i nowatorska. Posiada też duże znaczenie praktyczne i stanowi znaczny wkład Autorki w rozwój jej dyscypliny naukowej. Całość dorobku naukowego wskazuje, że Habilitantka jest dojrzałym pracownikiem naukowym, jest ceniona w środowisku medycznym, na co wskazują liczne współprace, jest osobą twórczą, potrafi pracować w dużych zespołach badawczych, również międzynarodowych. Wartość merytoryczna osiągnięć naukowych potwierdza jej liczącą się pozycję naukową i zawodową oraz pełne kwalifikacje do samodzielnego prowadzenia działalności badawczej. Uwzględniając ponadto osiągnięcia ocenianej w zakresie dydaktyki wyrażam opinię, że dr n. farm. Anna Paczkowska ma pełne kwalifikacje do uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Pozwala to stwierdzić, że Doktor Anna Paczkowska **spełnia kryteria** stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego określone w **art. 219 ust. 1 pkt 2 Ustawy z 20 lipca 2018, Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz.U. z 2018 r. poz. 1668 z póź. zm.** i upoważnia mnie do przedłożenia Kapitulie Kolegium Nauk Farmaceutycznych Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu **wniosku o nadanie** dr Annie Paczkowskiej stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, dyscyplinie nauki farmaceutyczne.

ADIUNKT
Zakład Chemii Leków
Uniwersytet Medyczny w Białymstoku
Edyta Rysiak
dr hab. n. o. zdr. Edyta Rysiak